

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA PRÁVA

Zneužívání informací ve finančně-poradenské činnosti
Abuse of information in the financial-consultancy services

Student: Michal Adamec
Vedoucí bakalářské práce: JUDr. Bohuslav Halfar

Ostrava 2013

VŠB - Technická univerzita Ostrava
Ekonomická fakulta
Katedra práva

Zadání bakalářské práce

Student:

Michal Adamec

Studijní program:

B6208 Ekonomika a management

Studijní obor:

6208R011 Ekonomika a právo v podnikání

Téma:

Zneužívání informací ve finančně-poradenské činnosti
Abuse of Information in the Financial-Consultancy Services

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
2. Charakteristika finančně-poradenské činnosti
3. Možnosti zneužití informací a jejich postih
4. Finančně-poradenská činnost v praxi
5. Způsoby zamezení zneužívání informací
6. Závěr

Seznam použité literatury

Seznam zkratk

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Seznam příloh

Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

ARNDT, Peter a Gerold BRAUN. *Příručka finančního a pojišťovacího poradce: jak získávat klienty*. Praha: Grada, 2007. 136 s. ISBN 978-802-4722-207.

MLÝNEK, Jaroslav. *Zabezpečení obchodních informací*. Brno: Computer Press, 2007. 154 s. ISBN 978-80-251-1511-4.

PLÍVA, Stanislav. *Obchodní závazkové vztahy*. 2., aktualiz. vyd. Praha: ASPI, 2009. 339 s. ISBN 978-80-7357-444-4.

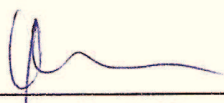
Formální náležitosti a rozsah bakalářské práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

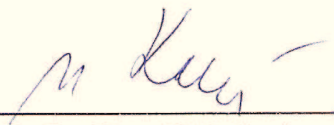
Vedoucí bakalářské práce: **JUDr. Bohuslav Halfar**

Datum zadání: 23.11.2012

Datum odevzdání: 10.05.2013

JUDr. Bohuslav Halfar
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

„Prohlašuji, že jsem celou práci, včetně všech příloh, vypracoval samostatně“

Dne 7. 5. 2013

_____

Obsah

1	Úvod.....	5
2	Charakteristika finančně-poradenské činnosti	7
2.1	Finanční trh	8
2.2	Členění finančního trhu	12
2.2.1	Peněžní trh	13
2.2.2	Kapitálový trh	13
2.3	Finanční instituce, jejich produkty a služby	14
2.3.1	Obchodní banky	15
2.3.2	Nebankovní spořitelní instituce	16
2.3.3	Pojišťovací instituce	16
2.3.4	Instituce kolektivního investování	19
2.3.5	Penzijní fondy.....	20
2.3.6	Burzy	21
2.3.7	Organizované mimoburzovní trhy	22
3	Možnosti zneužití informací a jejich postih	23
3.1	Informace	23
3.1.1	Hodnota informace	24
3.1.2	Kvalita informace	24
3.2	Druhy zneužití informací	25
3.2.1	Zaměstnanci	26
3.2.2	Poradci a klienti	29
3.2.3	Společnosti.....	32
4	Finančně-poradenská činnost v praxi	38
4.1	První kontakt, finanční analýza	38
4.2	Finanční plán	39
4.3	Servis.....	39
4.4	Etický kodex.....	40
4.5	SWOT analýza finančně-poradenských společností	41
5	Způsoby zamezení zneužívání informací	44
5.1	Fyzická podoba informací	44
5.2	Digitální podoba informací	44
5.2.1	Lámání hesel.....	44
5.2.2	Archivace dat	45
5.2.3	Cracking.....	45
5.2.4	Sniffing	46
5.2.5	Pharming.....	46

5.2.6	Phishing	46
6	Závěr.....	47
	Seznam použité literatury	49
	Seznam zkratek	51
	Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce	52

1 Úvod

Význam role finančního poradenství, ač se to na první pohled nemusí jevit vzhledem k mizivému procentu využití finančních poradců obyvateli na území České republiky, je na finančním trhu velký. Finanční poradenství zasahuje prakticky do každé oblasti finančního trhu a produktů, který finanční trh nabízí. I přes ekonomickou krizi a její nepříznivé působení na ekonomiku státu, se finančním poradcům daří čím dál tím více pronikat do povědomí obyvatelstva, a tak vedle známosti i vylepšit jméno a pojem finančního poradenství jako takového.

Každý racionálně uvažující člověk by měl mít svého finančního poradce, neboť ten za něj zdarma shromažďuje, analyzuje a porovnává informace finančního trhu, tedy šetří klientovi, v dnešní době, tak drahocenný čas, nehledě na to, že si klient může vybrat z mnoha společností na trhu České republiky, zabývajících se finančně-poradenskou činností, pomocí mnoha distribučních kanálů – snadná dostupnost finančních poradců, kteří jsou ochotni navštívit klienta přímo u něj doma a přizpůsobit se tak harmonogramu klienta na místo, aby se klient přizpůsoboval otevírací době těchto společností.

Toto tvrzení však vyvrací fakt, že se lidé často nechávají ovlivnit a do svého úsudku vkládají stránku emoční. Je znám mnohý případ, kdy finanční poradci nabízejí klientům opravdu cenově výhodnější nebo výnosnější produkty, ale klienti mají přesto pochyby a obávají se o možnou ztrátu svých finančních prostředků, které by na místo stávajícího produktu vkládali či investovali do produktu zcela nového, avšak jak bylo zmíněno, cenově výhodnějšího či výnosnějšího. Na straně druhé pochyby klientů podporuje fakt, že je znám mnohý příklad, kdy klient převáděl své naspořené peněžní prostředky z jedné finanční instituce k instituci jiné, stejného či podobného zaměření a o všechny svoje úspory, nebo jejich podstatnou část, přišel, neboť zcela neznal podmínky pro ukončení spolupráce s konkrétní finanční institucí. Toto nebezpečí zde hrozí vždy a je výhradně na finančním poradci, aby se vzdělával, a tak získával stále více informací, ať už známých či nových, neboť finanční trh se neustále vyvíjí, a tak díky informovanosti snížil riziko potencionálních chyb, které by mohly v důsledku neinformovanosti či neznalosti finančního poradce vzniknout. Dalším faktorem, který nepříznivě působí na pověst finančního poradenství, jsou předsudky klientů.

Nicméně vzhledem k obsáhlosti a počtu informací, které finanční trh skrývá, se nedůvěře klientů nelze divit. Při takovém množství informací není výskyt chybných

rozhodnutí nic neobvyklého, avšak v rámci slušnosti by měl finanční poradce svůj omyl vždy napravit.

Druhou kategorií jsou poradci, kteří svým klientům záměrně zamlčují podstatné informace, aby měli z možného obchodu svůj osobní prospěch – může se stát, že má finanční poradce slíbenou větší provizi u konkrétní finanční instituce, než u finančních institucí jiných. Tento fakt ho potom navádí, aby kráčel jinou cestou, jež pro klienta nemusí být vůbec výhodná. Toto téma jsem si vybral, abych poukázal na časté prohřešky důsledkem nepřesné komunikace, či zatajováním podstatných informací nejen na straně finančních poradců, ale i na straně klientů a obchodních společností.

K dosažení cíle bude využito dvou metod, a sice metody popisné a metody rozboru. Metoda popisná zkoumá daný jev či proces z více hledisek a popisuje tak co nejpřesněji základní náležitosti zkoumané problematiky. U metody rozboru zkoumáme složité skutečnosti celku, které analyzujeme a rozkládáme je tak na jednodušší části.

Cílem práce je objasnění problematiky úniku informací a jejich následně možného zneužití. V práci nalezneme, jaké jsou možnosti zneužití informací, jaký je jejich postih a jak můžeme tomuto nežádoucímu jevu zabránit.

2 Charakteristika finančně-poradenské činnosti

Poradenství v oblasti financí není na území české republiky běžnou věcí. Neoficiální zdroje mluví o pouhém deseti-procentním využití finančních poradců, v oblasti financí, klienty. Toto nízké procento je zapříčiněno špatnou pověstí finančních poradců na území České republiky. Jednou z hlavních příčin nepříznivého ohlasu po finančních poradcích je fakt, že finančně-poradenskou činnost na území České republiky může vykonávat každý, kdo si sjedná živnostenské oprávnění a dosáhl středního vzdělání. Dá se tedy tvrdit, že finančního poradce v České republice může dělat kdokoli. Kvůli mladické nerozvážnosti a nedostatečným zkušenostem, mohou poté vznikat zbytečné, nežádoucí situace, při kterých oblast finančního poradenství ztrácí na jméně.

Řešením, jak tento nežádoucí trend eliminovat, je pozvednout celé finanční poradenství na vyšší úroveň. Ve Velké Británii má svého finančního poradce více jak polovina populace. Jedním z faktorů, proč tomu tak ve Velké Británii je, je potřeba vysokoškolského vzdělání na provozování této činnosti. Bohatší zkušenosti a větší znalosti napomáhají snižovat počet problémových situací a klient také lépe přijme finančního poradce s vysokoškolským vzděláním, než vzděláním středoškolským – má k poradci přirozeně větší důvěru.

Finančně-poradenských společností na finančním trhu přibývá. Přestože se jejich podniková strategie často liší, základní princip fungování, struktury a strategie podniku bývá zachován u všech společností.

Když klient shání nějaký finanční produkt, pojištění, investice, hypotéku, může navštívit svou pojišťovnu, investiční společnost, banku, kde při souhlasu obou stran s danými podmínkami daný produkt uzavře, nebo může navštívit též pobočku nějaké finančně-poradenské společnosti, kde klientovi vzniká výhoda širšího výběru produktů finančního trhu, neboť finančně-poradenské společnosti se zaměřují na širokou škálu produktů – nabízejí produkty různých finančních institucí trhu na rozdíl od konkrétní společnosti, která nabízí pouze své konkrétní produkty.

Další možností je vyhledat pomoc finančního poradce. Toto řešení má hned několik výhod, které klient spoluprací s poradcem získá:

- individuální přístup – klientům poskytne osobní službu, která je založena na důkladné analýze jeho situace a přípravě osobního finančního plánu na základě získaných informací a zkušeností poradce,
- nestrannost – finanční společnosti nevlastní žádná banka ani pojišťovna, společnost s těmito institucemi pouze spolupracuje. Obecně by tedy mělo platit, že společnost bude mít srovnané provizní odměny s těmito institucemi. Z tohoto důvodu neexistuje motivace vybírat produkty podle provizní výše – zachování objektivity při finančním plánování,
- široká dostupnost – podobně jako u bank či pojišťoven mají i finančně poradenské společnosti své pobočky rozšířené po celém území České republiky,
- čestnost – finanční poradce by měl být ke klientům férový a nenechat se ovlivnit vlastním postojem. Dle finančního plánu by měl klientovi doporučit to nejlepší vzhledem k jeho finančním možnostem,
- informovanost – klient zdarma obdrží jakékoliv informace ohledně finančního trhu, produktech na trhu,
- servis – mezi klientem a poradcem vzniká dlouhodobý vztah. Finanční poradce upozorňuje klienta o změnách na trhu, které by se mohly klienta finančně dotknout.

Nejdůležitějším bodem je však fakt, že finanční poradce šetří klientovi čas. Prvním důvodem je, že za něj zdarma vybírá nejlevější, nejvýhodnější produkty na trhu (při současném množství produktů na finančním trhu by analýza i odborníkovi trvala několik dní). Druhým důvodem je, že se finanční poradce přizpůsobuje klientovi, tedy finanční poradce chodí za klientem, nikoli naopak – klient si může domluvit schůzku dle vlastního harmonogramu a nemusí se tak přizpůsobovat otevírací době.

2.1 Finanční trh

V každé ekonomice se běžně stává, že se ekonomické subjekty dostávají do situací, kdy mají buď přebytek, nebo naopak nedostatek peněžních prostředků, který jim brání v realizaci jimi zamyšlených činností. Někdo například vymyslí něco, co by pro společnost mohlo mít značný význam. Nemá však peněžní prostředky na to, aby nápad realizoval. Jiný naopak disponuje v daném okamžiku nevyužitými penězi. V případě, kdy tyto dva subjekty

začnou spolupracovat, dojde k zrealizování dané myšlenky a jejího uvedení do praxe. Vynálezce a investor, ale i ekonomika si poté polepší.

Stejně jako jednotlivci mohou peněžní prostředky potřebovat i podniky nebo stát. Podnik může mít potřebu peněz kupříkladu na inovaci výrobních zařízení nebo na umístění svých nových výrobků na trh. Stát zase může potřebovat peněžní prostředky v oblasti zdravotnictví – výstavba nové nemocnice, školství – modernizace škol, dopravy – oprava pozemní komunikace.

Peněžní prostředky tedy mohou potřebovat všechny druhy ekonomických subjektů, a to jak domácnosti, podniky, tak i stát. Posláním finančních trhů je, aby přemísťovaly peníze od přebytkových subjektů (které v té době disponují nadbytkem peněžních prostředků) k subjektům deficitním (které by mohli naopak utratit více, než je množství jejich peněžních prostředků) a to především k těm, jež pro ně mají to nejefektivnější využití.

Finanční trh nemůže fungovat samostatně, nýbrž pouze v rámci celého finančního systému, který je nedílnou součástí ekonomiky. Rejnuš (2011, s. 34) definuje finanční systém následovně:

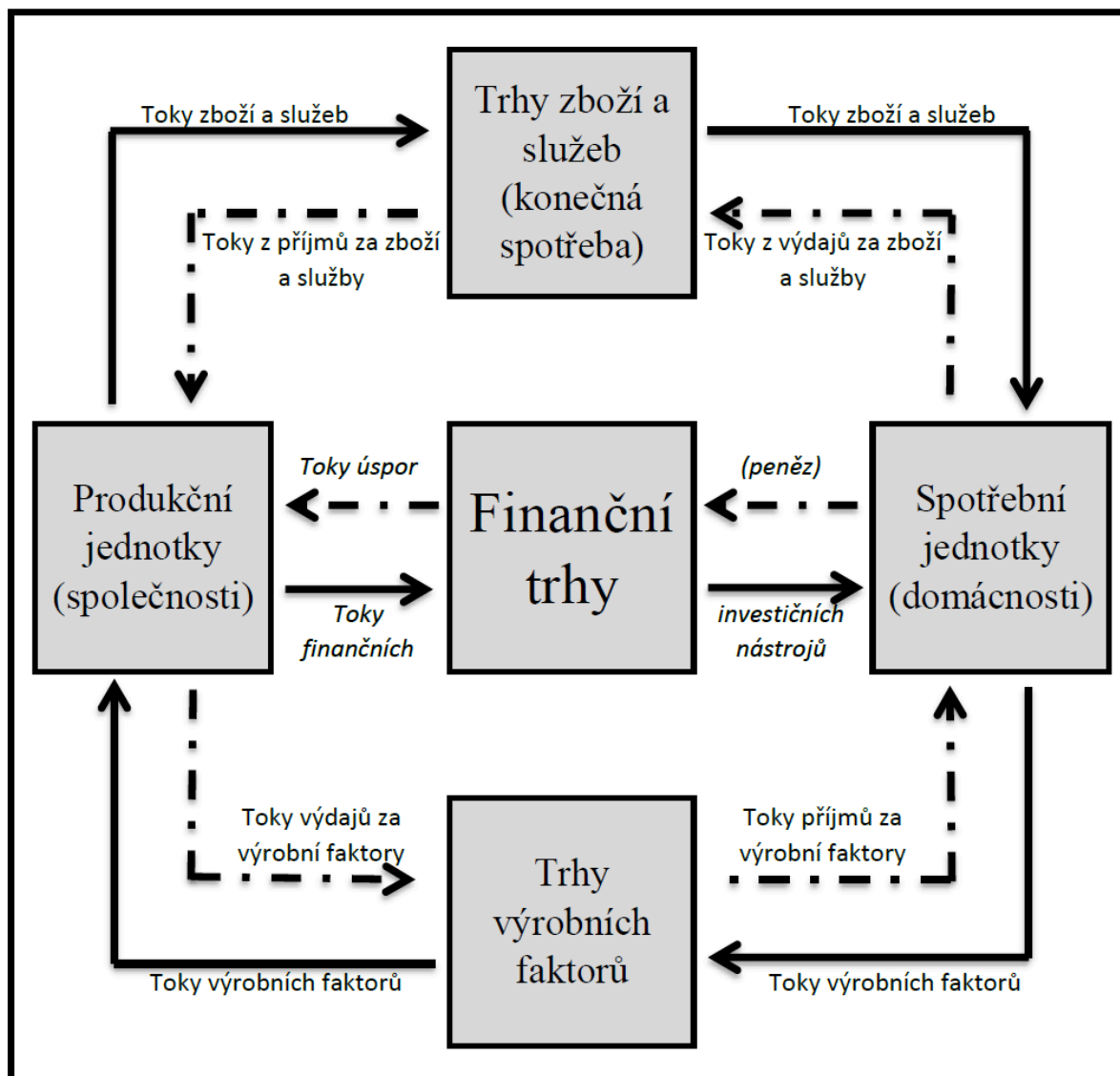
- *„Mechanismus, jehož prostřednictvím se prostředky k zapůjčení dostávají k těm, kteří si je chtějí vypůjčit. Je souhrnem jak všech dílčích segmentů finančního trhu, tak i všech na nich obchodovaných finančních nástrojů (instrumentů) a rovněž všech ekonomických subjektů, které při respektování legislativou stanovených zákonů a dalších souvisejících předpisů tyto finanční nástroje s využitím svých odborných znalostí a technik obchodují, nebo poskytováním celé řady různých odborných finančních služeb fungování finančního systému napomáhají.“*
- *„Díky zde probíhajícím finančním operacím dochází tedy k tomu, že peníze jsou směňovány za různé druhy finančních služeb a finančních nároků, představovaných různými instrumenty finančního trhu. To následně umožňuje nákup nových kapitálových statků, zvyšování produkčních možností ekonomiky a tudíž i urychlování ekonomického růstu.“*
- *„Finanční systém tak zajišťuje soustřeďování dočasně volných peněžních prostředků a jejich následné rozmísťování (alokaci), jakož i jejich pružné přelévání za účelem přeměny úspor v investice. Určuje rovněž, jaké množství peněžních prostředků je v příslušné době k dispozici pro platby za zboží, služby či výrobní faktory a determinuje cenu úvěru.“*

Realizace výše uvedených druhů finančních toků a finančních činností ovšem souvisí se základními funkcemi finančního systému. Těmi jsou:

- depozitní funkce – umožňuje ukládání (investování) úspor. Tím jsou akumulovány peněžní prostředky potřebné především pro investiční, ale i pro spotřební výdaje firem, domácností i státu,
- funkce ochrany proti riziku – v první řadě zajišťuje ochranu jednotlivých ekonomických subjektů proti různým druhům rizika prostřednictvím pojistných smluv. Vedle toho však finanční systém umožňuje jednotlivým ekonomickým subjektům též vytváření diverzifikovaných portfolií držených finančních aktiv, rozkládající rizika případných poklesů jejich cen,
- funkce likvidity – jedná se o přeměnu jednotlivých druhů finančních aktiv na peněžní hotovost. Obecně platí, že hotové peníze, na rozdíl od většiny ostatních druhů finančních (investičních) instrumentů, sice vykazují prakticky nulovou výnosnost, na druhé straně se však vyznačují okamžitou likviditou,
- kreditní funkce – umožňuje poskytovat volné peněžní prostředky všem druhům ekonomických subjektů, a to domácnostem, firmám i státu. To napomáhá zvyšování spotřebních výdajů domácností (což se příznivě odráží ve zvyšování poptávky po zboží a službách) a urychluje realizaci investic prováděných podnikatelskými subjekty resp. Státem, čímž je podporován ekonomický růst,
- funkce uchování hodnoty (bohatství) – prostřednictvím finančních instrumentů je ekonomickým subjektům umožněno uchovávat svoji kupní sílu, s minimalizací důsledků inflace,
- platební funkce – je funkcí finančního systému, která prostřednictvím vytvořeného mechanismu umožňuje provádět všechny druhy plateb,
- funkce regulace finančního systému státem – funkce státu, který prostřednictvím monetární a fiskální politiky, jakožto i dalších existujících nástrojů státní regulace, působí na finanční systém a tím ovlivňuje i celý ekonomický systém z hlediska prosazování svých konečných cílů.

Všechny tyto funkce finančního systému na sebe působí, navzájem se ovlivňují. Z toho lze usoudit, že kdyby ve finančním systému efektivně nefungoval finanční trh, nemohly by dobře fungovat ani funkce finančního systému.

Obr. 2.1 – Vztahy mezi trhy zboží a služeb konečné spotřeby, trhy výrobních faktorů a finančními trhy v rámci ekonomického systému¹

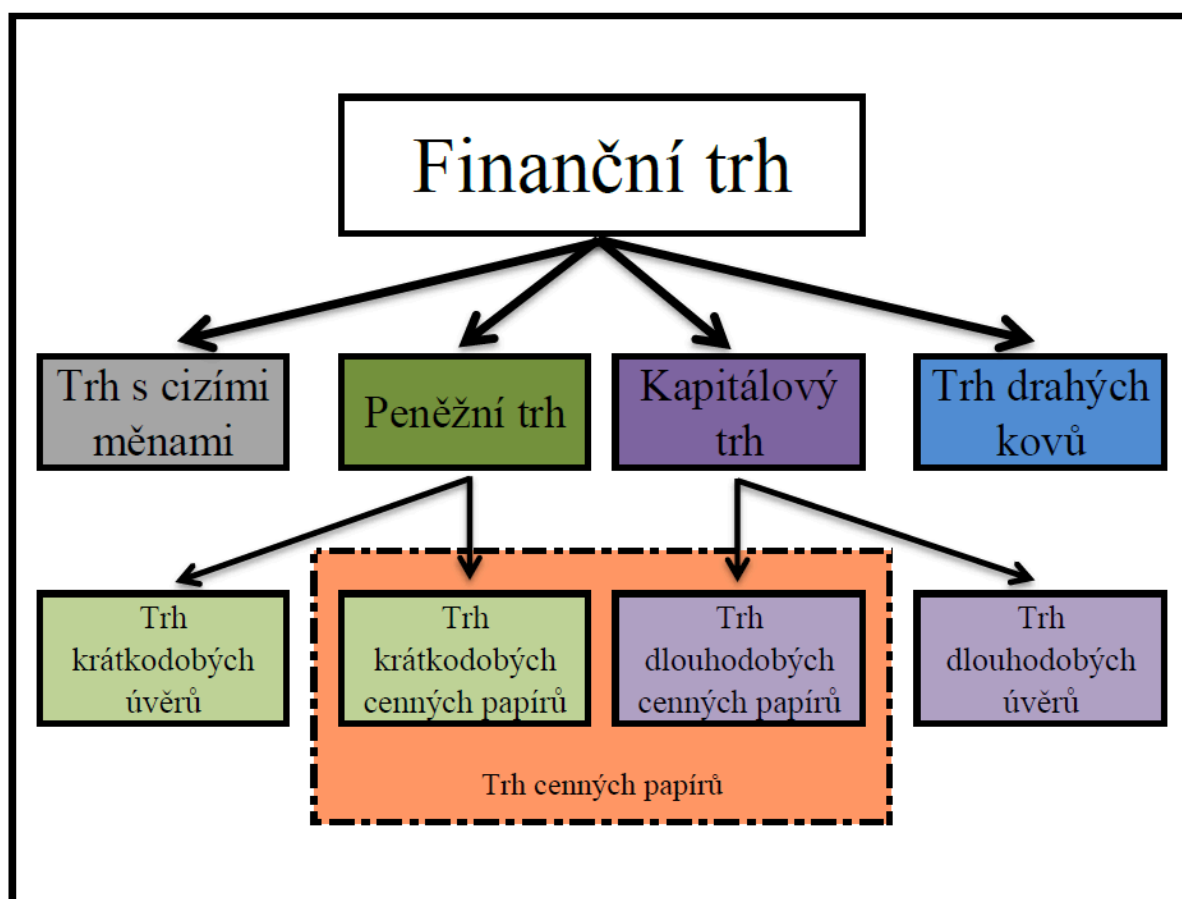

¹ Zdroj – vlastní zpracování podle REJNUŠ, Oldřich. *Finanční trhy*. 3., rozš. vyd. Ostrava: Key Publishing, 2011, 689 s. Ekonomie (Key Publishing). ISBN 978-80-7418-128-3 (s. 41)

2.2 Členění finančního trhu

Finanční trh lze systematizovat z různých hledisek. Nejčastěji však jeho členění vychází z jednotlivých druhů finančních instrumentů, které se na dílčích segmentech finančního trhu obchodují. V rámci finančního trhu funguje celá řada dílčích segmentů, a to především trh peněžní a trh kapitálový, přičemž se sem ještě řadí i poněkud specifické trhy s cizími měnami a trhy drahých kovů. A pokud se jedná o další návazné členění peněžního a kapitálového trhu, je možno je dále rozdělit na trhy krátkodobých a dlouhodobých úvěrů a trhy krátkodobých a dlouhodobých cenných papírů, které dohromady tvoří tzv. trh cenných papírů jako takový.

Obr. 2.2 – Členění finančního trhu podle základních druhů finančních investičních instrumentů

2.2.1 Peněžní trh

Základní charakteristickou vlastností peněžního trhu je krátkodobost na něm uzavíraných obchodů. Rejnuš (2011, s. 54) charakterizuje peněžní trh:

- *„Na peněžním trhu se subjekty s přechodným přebytkem peněžních prostředků setkávají se subjekty, které je vzhledem k jejich přechodnému nedostatku poptávají. Pokud se jedná o základní vlastnosti finančních nástrojů, které se na tomto trhu obchodují, jejich typickou společnou vlastností je krátká doba jejich splatnosti, a to zpravidla pouze do jednoho roku.“*

Peněžní trh dělíme na dva dílčí segmenty (viz. obr. 2.2):

- Trh krátkodobých úvěrů
- Trh krátkodobých cenných papírů

Nástroje peněžního trhu se obecně vyznačují menším rizikem, nižším výnosem a co se týká cenných papírů, většinou i jejich poměrně vysokou likviditou. Navíc krátkodobé cenné papíry mají proti cenným papírům dlouhodobým ještě tu výhodu, že méně podléhají cenovým výkyvům, takže představují podstatně bezpečnější investice.

Nejvýznamnější funkcí peněžního trhu je financování provozního kapitálu podniků a poskytování krátkodobých peněžních úvěrů či půjček jak domácnostem, firmám, tak i vládám jednotlivých států. Vedle toho však poskytuje finance i pro spekulativní nákupy jak cenných papírů, tak komodit.

2.2.2 Kapitálový trh

Je známo mnoho pojetí kapitálového trhu. Rejnuš (2011, s. 55) ve své publikaci popisuje: *„Kapitálový trh je trhem pro obchodování těch finančních investičních instrumentů, které mají povahu dlouhodobých finančních investic. Jeho prostřednictvím jsou poskytovány jak dlouhodobé úvěry, tak jsou na něm i obchodovány dlouhodobé cenné papíry.“*

Rovněž i kapitálový trh můžeme rozdělit na dva samostatné segmenty (viz. obr. 2.2):

- Trh dlouhodobých úvěrů
- Trh krátkodobých cenných papírů

Co se týče nástrojů kapitálového trhu, ve srovnání s nástroji trhu peněžního, je lze vzhledem k jejich dlouhodobějšímu charakteru sice považovat za rizikovější, avšak v mnoha případech, více výnosnějšími. Je to z důvodu větší rizikovosti, která se váže k dlouhodobým investicím. Dá se říct, že čím delší trvání investice, tím je požadována větší výnosnost, aby bylo možno vykompenzovat riziko s investicí spojené. Jak plyne z názvu, investice na kapitálovém trhu bývají podstatně delší než investice realizované na trhu peněžním. Přitom bývají i rozsáhlejší co do objemů investovaných peněžních prostředků.

2.3 Finanční instituce, jejich produkty a služby

V rámci finančního systému zde působí mnoho různých druhů subjektů. Tato skutečnost vyplývá z množství a rozmanitosti prováděných činností finančního trhu. Jelikož je finanční trh nedílnou součástí finančního a zároveň i ekonomického systému, je zřejmé, že všechny existující ekonomické subjekty jsou jeho účastníky.

Subjekty finančního zprostředkování, za něž jsou považovány především tzv. finanční instituce, je možno chápat dle Rejnuše (2011, s. 66) jako:

- *„licencované a státem regulované společnosti mající právní subjektivitu, které nabízejí produkty a poskytují služby v souladu s udělenou licencí, jež vymezuje konkrétní naplň jejich podnikatelské činnosti.“*

Podle základních činností bývají za nejvýznamnější finanční instituce všeobecně považovány především:

- obchodní banky,
- nebankovní spořitelní instituce,
- pojišťovací instituce,
- instituce kolektivního investování,

- penzijní fondy,
- burzy,
- organizované mimoburzovní trhy,

a celá řada dalších licencovaných finančních institucí, bez nichž by finanční trhy nemohly efektivně fungovat. Nutno podotknout, že na finančních trzích působí i celá řada subjektů, jež sice podnikatelskými subjekty nejsou, nicméně svou činností napomáhají, aby finanční trh, a jeho jednotlivé oblasti, mohl bezproblémově a efektivně fungovat. Nelze opomenout ani instituce státní regulace a dozoru nad finančním trhem. Tuto funkci nejvěrněji zastává Česká národní banka (dále jen ČNB).

Na finančních trzích ovšem působí i celá řada dalších podnikatelských subjektů. Tyto subjekty mohou některým druhům finančních institucí konkurovat, nebo jim naopak v činnosti napomáhat. Přitom nelze opomenout ani to, že se nemusí jednat pouze o osoby právnické (dále jen P. O.), nýbrž i o fyzické osoby (dále jen F. O.), které mohou navíc vykonávat i celou řadu různých odborných činností jako zaměstnanci firem, což je v řadě případů podmíněno získáním licence, či alespoň předepsanou registrací udělenou na základě dosažení předepsané odbornosti.

V mezinárodní souvislosti spolu mohou obchodovat i jednotlivé státy, nejčastěji prostřednictvím svých centrálních bank, mezinárodních institucí.

2.3.1 Obchodní banky

Obchodní (komerční) banky jsou všeobecně považovány za nejvýznamnější podnikatelské subjekty finančního systému. Z tohoto důvodu je jim věnována zvláštní pozornost. Proto žádná banka nemůže působit jinak, než jako součást zpravidla velmi přísně regulovaného bankovního systému, ať už příslušného státu, nebo nadnárodního ekonomického společenství.

V každé zemi s rozvinutější ekonomikou existuje vždy určitý bankovní systém. Tento systém je tvořen centrální bankou a všemi obchodními bankami působící v dané zemi. Způsob fungování bankovního systému se liší dle stupně rozvinutosti ekonomiky příslušné země.

Dalšími významnými faktory jsou i směnitelnost používané měny státu a okamžitá ekonomická i finanční situace příslušného státu.

Bankovní systém je relativně samostatným, otevřeným systémem. Jeho institucionální uspořádání a organizace se ovšem může časem měnit v závislosti na potřebách finančního systému. Základními subjekty každého bankovního systému jsou ovšem vždy obchodní banky, které mají ze zákona pověření provádět bankovní operace a bankovní služby. Jsou specializovány především na obchodování s penězi a poskytování různých bankovních služeb, což ovšem mohou provádět i některé jiné finanční instituce, podnikatelské subjekty, jež jim do určité míry konkurují.

Rejnuš (2011, s. 66): „*Centrální banka je ve většině vyspělých zemí relativně nezávislou finanční institucí. Jejím základním posláním bývá zabezpečování kvality národní měny a dlouhodobé stability kupní síly peněz. Vedle toho však působí i v dalších oblastech řízení ekonomiky. Jedná se např. o pomoc vládě při stimulování ekonomického růstu a zaměstnanosti, při udržování vyrovnané platební bilance, jakož i při udržování stability peněžního a kapitálového trhu dané země.*“

2.3.2 Nebankovní spořitelní instituce

Na finančních trzích ekonomicky rozvinutých zemí působí vedle obchodních bank i celá řada různých tzv. nebankovních spořitelních institucí² (dále jen NSI), jež svou činností obchodním bankám mnohdy velmi úspěšně konkurují. Tyto menší ekonomické subjekty bývají nejčastěji zřizovány na základě principu vzájemnosti, neboli v rámci určité sociální skupiny lidí, přičemž se často jedná o instituce neziskové. V mnohých případech jsou NSI zakládány se záměrem vyhnout se přísným regulačním pravidlům, které platí pro banky. Nicméně, vzhledem k tomu, že jde o finanční instituce, jež mají povoleno přijímat vklady, kterých mohou následně využívat, stejně jako obchodní banky, využívat k poskytování úvěrů, bývají i ony přísně regulovány, avšak regulace nebývá tak přísná jako u bank obchodních.

2.3.3 Pojišťovací instituce

Pojišťovací instituce jsou významnými subjekty finančního trhu, jejichž důležitost, je možno zaznamenávat celosvětově. Zabezpečují celou řadu specifických a pro efektivní fungování každé ekonomiky nezbytných činností, kterými napomáhají ekonomickému vývoji. Podle Rejnuše (2011, s. 103) je tomu tak především z důvodů:

---

² Jsou jimi myšleny spořitelní a úvěrní družstva, hypoteční banky, komunální banky, splátkové banky atd.

- „poskytují ekonomickým subjektům možnost se pojistit a tím zvýšit svoji finanční bezpečnost jako pro případ vzniku různých nepředvídatelných událostí, kdy pojištěným subjektům vyplácejí náhradu formou pojistného plnění, tak i tím, že jim poskytují možnost zajistit si příjmy v budoucnosti,
- vzhledem k velkému objemu obhospodařovaných finančních prostředků mají též značný finanční potenciál pro investování do dlouhodobých instrumentů (zejména obligací), čímž sehrávají významnou úlohu jako investoři na kapitálovém trhu,
- jejich činnost napomáhá udržování stability celého finančního, a tím i ekonomického systému.“

Z uvedeného vyplývá, že i když výsledek pojišťovací činnosti není investičním produktem, jsou pojišťovny důležitým působitelem na finančních trzích. Nabízejí svým klientům mnoho kombinovaných služeb, které kombinují pojištění s produkty investičního charakteru.

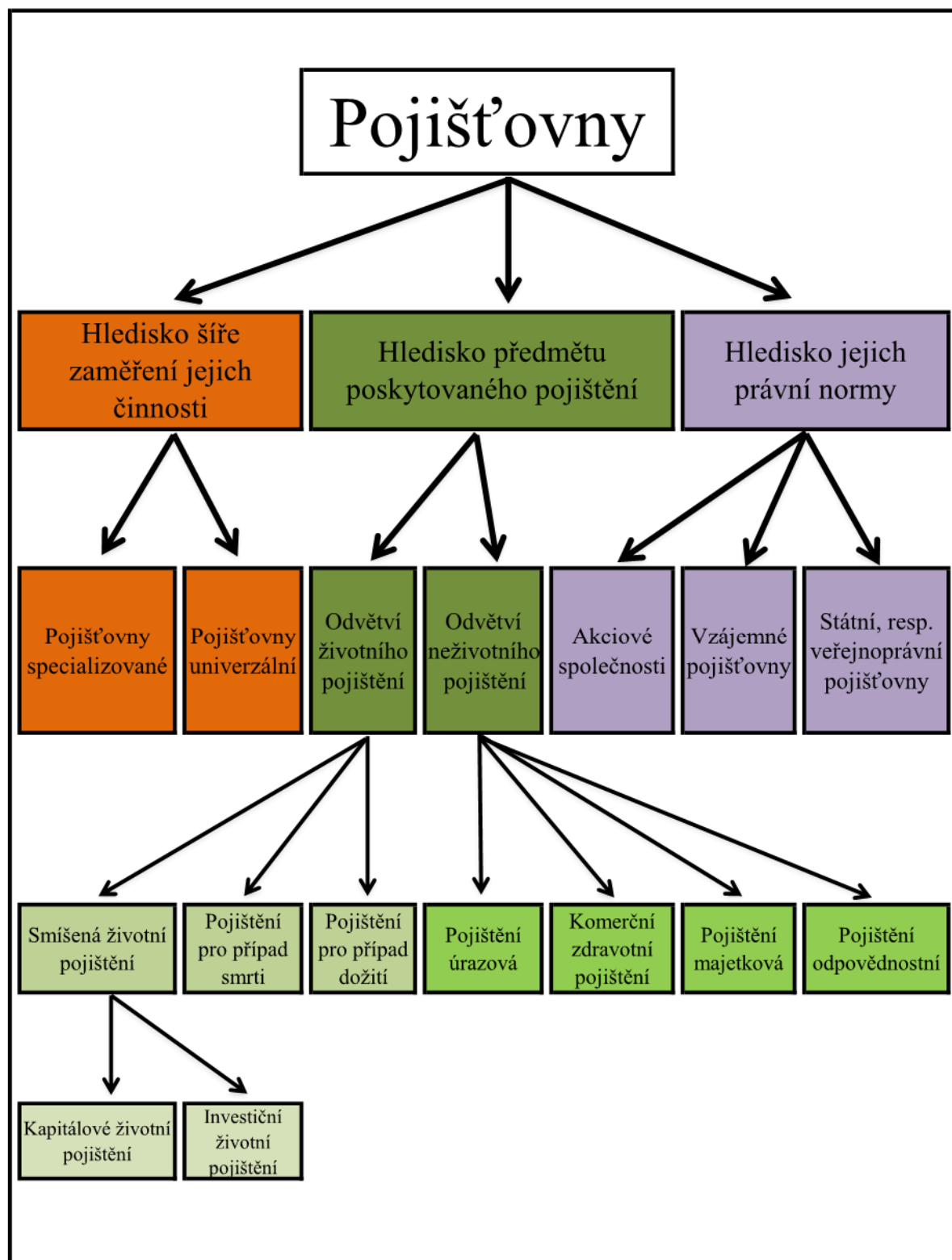
Rozdělení pojišťovacích institucí na dva základní typy:

- pojišťovny,
- zajišťovny.

Pojištění je nejrozšířenějším produktem finančního trhu vůbec. Poskytují jej pojišťovny. Pojišťovny jsou finanční instituce, jejichž činnost spočívá v tom, že poskytují klientům ochranu před finanční ztrátou, vzniklou v důsledku tzv. pojistných událostí. Sjednáním příslušných pojistných smluv získají pojištění pojistnou ochranu, za kterou ovšem platí dohodnuté pojistné.

Přestože z právního hlediska lze činnost pojišťoven charakterizovat tak, že na sebe přebírají rizika vyplývající z uzavřených pojistných smluv, z hlediska principu je pojištění založeno na vzájemném rozložení rizika mezi velké množství pojištěných.

Obr. 2.3 – Dělení jednotlivých druhů pojišťoven, dle následujících obecně nejpoužívanějších hledisek

2.3.4 Instituce kolektivního investování

Kolektivní investování je podnikáním, spočívajícím ve shromažďování peněžních prostředků od veřejnosti, v jejich následném investování na principu rozložení rizika a ve správě takto vytvořeného portfolia přísně regulovanými specializovanými institucemi. Je významné nejen pro drobné investory, ale i pro ekonomiku státu. Investorům přináší kolektivní investování následující výhody – Rejnuš (2011, s. 111):

- *„snadné investování prostřednictvím specializovaných a státem regulovaných finančních institucí,*
- *diverzifikaci investičního rizika,*
- *minimalizaci informačních a transakčních nákladů,*
- *poměrně vysokou likviditu jimi držných cenných papír, které je možno zpravidla kdykoliv odprodat,*
- *podílení se na nákupech i takových titulů, ke kterým by se při individuálním investování nedostali,*
- *dosahování zpravidla vyšších výnosů, než by získali např. uložením peněz u obchodních bank.“*

Přínos státu potom přinášejí drobní střadatelé – formou kolektivního investování přeměňují svá, do té doby, většinou krátkodobá finanční aktiva na finanční aktiva dlouhodobá, čímž se na kapitálový trh dostávají značné objemy dlouhodobě investovaných peněžních prostředků, jež přispívají k financování investic s příznivým dopadem na ekonomický růst.

V rámci světového finančního trhu jsou rozeznávány dva základní modely kolektivního investování prostřednictvím:

- investičních fondů,
- podílových fondů.

Avšak k fungování těchto fondů je potřeby specializovaných, k tomuto účelu zřizovaných finančních institucí, jimiž jsou:

- investiční fondy,
- investiční společnosti.

2.3.5 Penzijní fondy

Je možno je charakterizovat jako licencované finanční instituce, jejichž posláním je spravování peněžních úspor. Přitom mohou sloužit ke dvěma účelům:

- k penzijnímu pojištění,
- k penzijnímu připojištění.

V obou těchto případech se jedná o shromažďování peněžních prostředků jak od jednotlivých účastníků spoření, tak případně i od jejich zaměstnavatelů, resp. státu, dále o jejich obhospodařování a posléze o vyplácení příslušných peněžních dávek.

Penzijní fondy jsou dlouhodobými investory s limitovanou potřebou likvidity, jejichž budoucí příjmy i výdaje jsou známy s dostatečnou přesností. Je tomu tak proto, že vzorec pro výpočet výše důchodů vypláceného klientům je uveden přímo ve smlouvě uzavřené mezi fondem a účastníkem. Proto také nakupují především dlouhodobé, nejčastěji státní obligace, přičemž z důvodů rozložení aktiv a ochrany proti inflaci mívají často značnou část investic vloženou do nemovitostí. Navíc mívají ve většině států i některé dotace, zvýhodněné daňové podmínky, přičemž důvěru vzbuzuje i jejich přísná státní regulace³.

Častým uzavíraným produktem finančního trhu bývá též penzijní připojištění. Penzijní připojištění lze charakterizovat jako dobrovolné odkládání části příjmu do penzijních fondů, jimž mohou částečně přispívat i zaměstnavatelé a stát. Penzijní fondy pak následně tyto peněžní prostředky investují do kvalitních dlouhodobých investičních instrumentů, zejména do státních obligací, s cílem jejich zhodnocení a vytvoření většího objemu spravovaného majetku. Z něj posléze, v souladu s uzavřenou smlouvou, vyplácejí jednotlivým účastníkům dávky (neboli penze), jež jim umožňují zachovat nezměněnou životní úroveň v důchodovém věku.

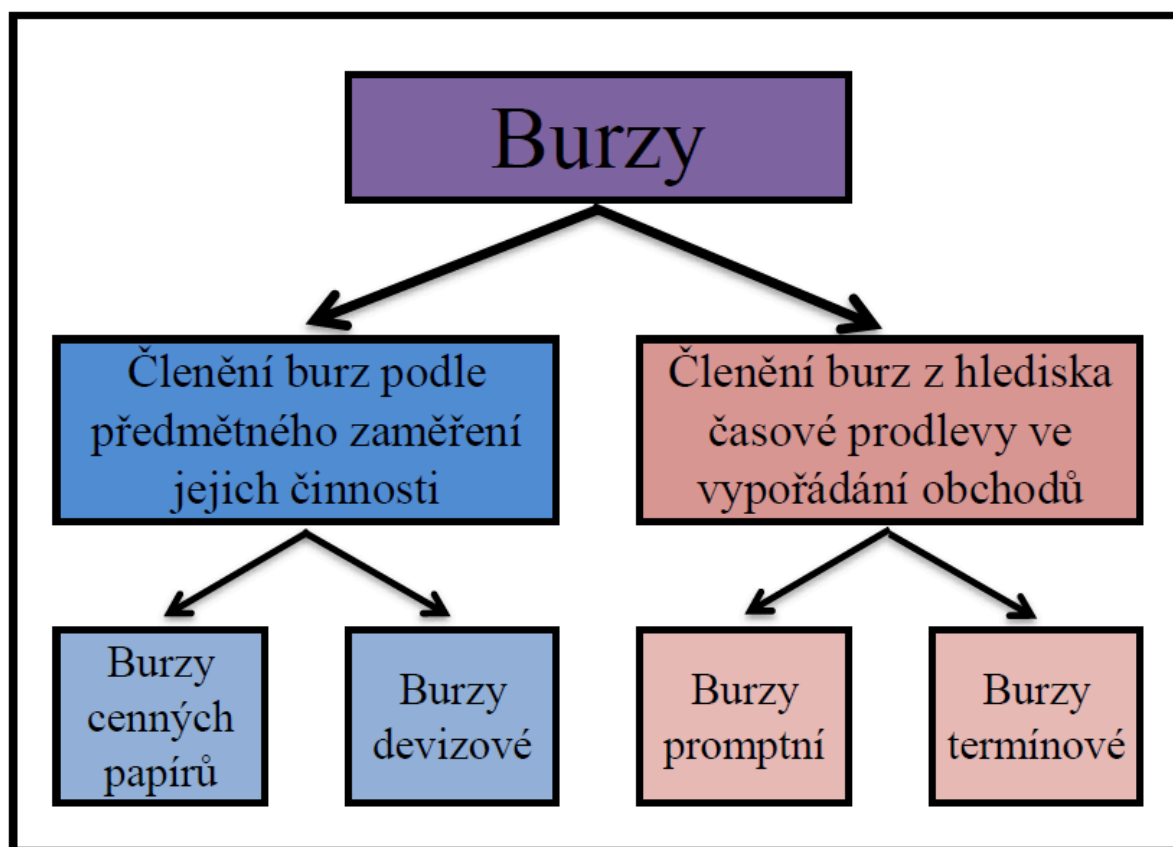
³ V České republice je systém penzijního připojištění založen na existenci licencovaných penzijních fondů. Jejich zřízení povoluje ČNB

2.3.6 Burzy

Jedná se o licencované instituce, jejichž podnikatelskou činností je agregace nabídky a poptávky zde obchodovaných investičních instrumentů, párování zavedených objednávek a následné zabezpečení jejich vypořádání. Tato jejich činnost přispívá jak k tvorbě tržních cen (kurzy), tak i ke zvyšování likvidity trhu.

Burzy lze systematizovat z různých hledisek, přičemž za nejvýznamnější bývá považováno hledisko předmětného zaměření jejich činnosti (neboli členění podle toho, s čím se na burzách obchoduje) a dále hledisko časové prodlevy ve vypořádávání uzavřených obchodů.

Obr. 2.3.6 – členění burzy z hlediska předmětného a časového⁴

⁴ Burzy promptní (spotové) jsou charakteristické poměrně krátkým časovým odstupem na nich uzavíraných obchodů (maximálně několik dnů). Nakupují či prodávají na nich ti, kdo si přejí s cennými papíry skutečně (fyzicky) obchodovat.

2.3.7 Organizované mimoburzovní trhy

Jejich důvod k existenci je podmíněn tím, že burzy nemají povinnost přijmout k obchodování všechny veřejné obchodovatelné cenné papíry (žadatel musí splňovat burzou stanovené podmínky). Proto mnohé, zejména menší firmy, nemají zájem své cenné papíry burzovně obchodovat, nehledě na to, že burzovní obchodování bývá drahé. Dalším důvodem pak může být i skutečnost, že se na burzách obchoduje podle předem určeného rozvrhu a po ukončení seance bývá již nemožné dále obchodovat.

3 Možnosti zneužití informací a jejich postih

3.1 Informace

V dnešní době je možné se setkat s celou řadou podvodných počínání, které se vyskytují jak vně, tak i uvnitř podniku přičemž všeobecně platí, že zásadní roli při spáchání trestního činu hraje shromáždění co nejvíce informací k danému tématu.

Než bude daná problematika rozebrána hlouběji, bylo by nejprve vhodné lépe porozumět pojmu informace. Lze nalézt nepřeberné množství vysvětlení či definic tohoto pojmu. Pro tento účel budou vybrány pouze definice, které se nejlépe vztahují k problematice.

Bébl a Doucek (2005, s. 27) ve své publikaci definují informaci jako:

- *„každý znakový projev, který má smysl pro komunikátora i příjemce,*
- *sdělení nebo zpráva,*
- *vlastnost hmotné reality být uspořádán a její schopnost uspořádávat,*
- *obsah komunikace mezi souvisejícími hmotnými objekty, projevující se změnou stavu těchto objektů,*
- *potencionálně komunikovatelný poznatek o objektivní realitě,*
- *poznatek o určité skutečnosti, předmětu nebo jevu zachycený ve zpřístupnitelné formě,*
- *část poznání, která se používá k orientaci, k aktivní činnosti, k řízení – s cílem zachovat kvalitativní specifičnost systému a tento systém dále zdokonalovat a rozvíjet,*“
- *obsah jakéhokoliv oznámení, údaje o čemkoli, s určením pro přenos v prostoru a čase,*
- *údaje, čísla, znaky, povely, instrukce, příkazy, zprávy,*
- *obsah vztahů mezi materiálními objekty, projevující se změnami těchto objektů.*

Je vidět, že je možno vybrat opravdu z nepřeberného množství definic, avšak rysem těchto výkladů pojmu informace je fakt, že informace je obsahem nějaké přenášené zprávy a rozšiřuje tak znalost příjemce.

V čistě ekonomickém pojetí se informací rozumí sdělení či zpráva, jehož výsledkem může být, při účelném využití v ekonomickém procesu, ekonomický zisk nebo užitek. Informace vzniká v primárním zdroji, mohou jím být lidé nebo stroje, který převádí obraz daného subjektu do konkrétního znění a jazyka. Přitom jazykem se zde rozumí jakýkoliv smluvený způsob zápisu údajů o subjektu. Může se jednat o prostý text, údaje přístrojů, obrazový nebo zvukový záznam.

Zkušené odborníci se většinou ztotožňují na mínění, že informace jsou funkčně a cílově interpretovaná data. Všechny zde uvedené definice vypadají přijatelně, avšak při hlubším zkoumání přece jen narazíme na problémy, u nichž chybí vysvětlení.

Jak se projevuje emoce v informacích (je potřebná v rámci většího pochopení informace, hlubšího proniknutí do problematiky nebo naopak může zkreslovat jasnou interpretaci a ubírat ji zcela jiným směrem. Podobné dilema vzniká i u informací neslovního či netextového charakteru. Jakou informaci může poskytnout hudební stopa nebo grafické vyjádření nějaké skutečnosti, malby, obrazy. V praktickém pojetí se tyto nesrovnalosti odmítají řešit, neboť informace se v tomto pojetí vztahuje k nástrojům, pracím, užitkům či ziskům. Je možno tedy konstatovat, že by se mělo pracovat pouze s racionálními informacemi – očištění informace od emocionálních projevů.

3.1.1 Hodnota informace

Měření hodnoty informace se exaktní vědci snažili vyjádřit pomocí matematických metod a vzorců, avšak toto pojetí není pro pragmatického člověka vůbec optimální, proto je možno se uchýlit do více všeobecného a přijatelnějšího, finančního segmentu. V neodborné oblasti je nejčastěji možno setkat se kritériem finanční hodnoty - tzn. na kolik se informace oceňuje v peněžním vyjádření, popř. jaký užitek přináší.

3.1.2 Kvalita informace

Je zřejmé, že se kvalita informace není vždy stejná, proto by se mělo v první řadě vybírat z důvěryhodných zdrojů (databáze, lidé). Kvalitu informace mnohokrát narušuje její deformace, která je často způsobena právě emočním projevem. Taková informace potom může být zmanipulována, obvykle je lidského původu. Jde o vědomé (někdy však i neúmyslné) zkreslování informací, které nějakým způsobem ovlivní příjemce sdělení.

Dalším negativním působitelem na informaci může být tzv. šum. Bébl a Doucek (2005, s. 32) tvrdí: „Šum je přídavná informace, jejíž intenzita se může měnit od bezvýznamné až po takovou, která zcela maskuje informaci užitečnou. Někdy však informační šum vnáší do informací i lidé – například použitím příliš květnaté mluvy nebo i dlouhých zapletených souvětí.“

Mezi kladné působitele na kvalitu informace je možno zařadit spolehlivost, která je dána velikostí odchylky od původní předlohy, která tuto informaci zobrazuje. Tato předloha musí být ovšem od počátku neovlivněná jinými jevy. Dalším kritériem kvality informace je její solidnost. Ta se dá popsat různými jevy – konkrétností dané informace, její poctivostí či vážností. Dalším důležitým působitelem je důvěryhodnost informace, která je určována mírou zabezpečení proti napadení chybami, šumy a manipulacemi.

Manipulace s informacemi bývá zákeřná a obtížně rozpoznatelná. Je možno rozlišit dva manipulační typy. Prvním typem je tzv. dezinformace, která se vyznačuje manipulačním produktem. Druhým typem je pozměnění (zkreslení) informace příjemcem tzv. dezinterpretace, kdy je v určitém procentu nechtěné, zaviněné nejasností informace, ale naproti tomu v nemalém procentu úmyslné, kde příjemce záměrně upravuje, či dokonce pozměňuje informace k svému osobnímu prospěchu.

3.2 Druhy zneužití informací

V současné době je možno zaznamenávat velice širokou nabídku skutečností, které způsobila ať už F. O. či P. O., osobě druhé. Úniky informací nejčastěji vznikají z pouhé nepozornosti osoby, která s nimi zachází. Jsou zaznamenávány případy, kdy došlo k úniku citlivých osobních informací kvůli jejich nedostatečné likvidaci po ukončení práce s nimi.

Ve finančně-poradenské činnosti se pracuje de facto se všemi citlivými údaji uživatele – jméno, příjmení, datum narození, rodné číslo, trvalé bydliště, mobilní telefon, e-mail, rodinný stav, dosažené vzdělání a dokonce i zaměstnavatel, dosažená pracovní pozice, je-li nějaká partnerka, partner či děti, i u nich se vyplňují tyto údaje a pro mnohé nejcitlivější údaj – finanční analýza, tedy finanční balance rodiny.

Jeden z případů se váže k právě nevyhovující likvidaci smluv pouhým jejich přetržením a vhozením do koše, kde bylo samozřejmě možno údaje vyčíst i po tomto znehodnocení.

Další z případů je ještě nezodpovědnější než výše zmíněný. Poradce si neutříd'oval informace ani smlouvy o klientech průběžně, a tak se mu začal v kanceláři tvořit nepořádek. Jednoho dne situace postoupila do fáze, že se poradce v kanceláři mohl sotva hnout, proto všechny smlouvy a listiny sesbíral a bez jakékoliv likvidace je položil k nejbližšímu kontejneru, který našel.

3.2.1 Zaměstnanci

Při nástupu do zaměstnání se každý zaměstnanec srozumí s provozním řádem podniku a také s formálně-podnikovými záležitostmi podniku, které mimo jiné obsahují i povinnost mlčenlivosti – zákaz šíření vnitropodnikových informací. Jak vyplývá ze zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce⁵,

- *„pracovat řádně podle svých sil, znalostí a schopností, plnit pokyny nadřízených vydané v souladu s právními předpisy a spolupracovat s ostatními zaměstnanci,*
- *dodržovat právní předpisy vztahující se k práci jimi vykonávané,*
- *dodržovat ostatní předpisy vztahující se k práci jimi vykonávané, pokud s nimi byli řádně seznámeni*
- *střežit a ochraňovat majetek zaměstnavatele před zneužitím a nejednat v rozporu s oprávněnými zájmy zaměstnavatele.“*

Bliže tuto problematiku objasňuje zákon č. 101/2000 Sb., zákon o ochraně osobních údajů, který se vztahuje jak na F. O. tak i P. O.⁶,

- *„tento zákon se vztahuje na veškeré zpracovávání osobních údajů, ať k němu dochází automatizovaně nebo jinými prostředky,*
- *osobním údajem se rozumí jakákoliv informace týkající se určeného nebo určitého subjektu údajů,*
- *subjekt údajů se považuje za určený nebo určitelný, jestliže lze subjekt údajů přímo či nepřímo identifikovat zejména na základě čísla, kódu nebo jednoho či*

---

⁵ Výňatek z § 301

⁶ Výňatek z § 3, § 4, § 44, §44a

více prvků, specifických pro jeho fyzickou, fyziologickou, psychickou, ekonomickou, kulturní identitu, údaj vypovídající o politických postojích,

- *subjektem údajů fyzická osoba, k níž se osobní údaje vztahují,*
- *zpracováním osobních údajů je jakákoliv operace nebo soustava operací, které správce nebo zpracovatel systematicky provádějí s osobními údaji, a to automatizovaně nebo jinými prostředky,*
- *zpracováním osobních údajů se rozumí zejména shromažďování, ukládání na nosiče informací, zpřístupňování, úprava nebo pozměňování, vyhledávání, používání, předávání, šíření, zveřejňování, uchovávání, výměna, třídění nebo kombinování, blokování a likvidace.“*

F. O. se jako správce nebo zpracovatel dopustí přestupku tím, že při zpracování osobních údajů

- *„nestanoví účel, prostředky nebo způsob zpracování, nebo stanoveným účelem zpracování poruší povinnost nebo překročí oprávnění vyplývající ze zvláštního zákona,*
- *zpracovává nepřesné osobní údaje*
- *shromažďuje nebo zpracovává osobní údaje v rozsahu nebo způsobem, který neodpovídá stanovenému účelu,*
- *uchovává osobní údaje po dobu delší než nezbytnou k účelu zpracování,*
- *zpracovává osobní údaje bez souhlasu subjektu údajů mimo případy uvedené v zákoně*
- *neposkytne subjektu údajů informace v rozsahu nebo zákonem stanoveným způsobem (§ 11),*
- *odmítne subjektu údajů poskytnout požadované informace (§ 12 a § 21),*
- *nepřijme nebo neprovede opatření pro zajištění bezpečnosti zpracování osobních údajů (§ 13),*
- *nesplní oznamovací povinnost podle tohoto zákona (§ 16 a § 27).“*

Za tyto přestupky lze uložit pokutu do výše 1 000 000 Kč.

- „ohrozí větší počet osob svým neoprávněným zasahováním do soukromého a osobního života, nebo poruší povinnosti pro zpracování citlivých údajů (§ 9).“

Lze uložit pokutu do výše 5 000 000 Kč.

- „fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že poruší zákaz zveřejnění osobních údajů stanovený jiným právním předpisem.“

Lze uložit pokutu do 1 000 000 Kč a pokutu do 5 000 000 Kč, jestliže je přestupek spáchaný tiskem, filmem, rozhlasem, televizí, veřejně přístupnou počítačovou sítí nebo jiným obdobně účinným způsobem.

Ze zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce⁷, může být dále sjednána dohoda o konkurenční doložce (pro její platnost musí být písemná):

- „byla-li sjednána konkurenční doložka, kterou se zaměstnanec zavazuje, že se po určitou dobu po skončení zaměstnání, nejdéle však po dobu 1 roku, zdrží výkonu výdělečné činnosti, která by byla shodná s předmětem činnosti zaměstnavatele nebo která by měla vůči němu soutěžní povahu, je součástí konkurenční doložky závazek zaměstnavatele, že zaměstnanci poskytne přiměřené peněžité vyrovnání, nejméně však ve výši jedné poloviny průměrného měsíčního výdělku, za každý měsíc plnění závazku. Peněžité vyrovnání je splatné pozadu za měsíční období, pokud se smluvní strany nedohodly na jiné době splatnosti,“
- zákon je možno uplatnit právě pro preventivní zamezení vynášení interních informací, patentů, technologických postupů konkurenci, které získal při výkonu této činnosti, přičemž zaměstnavateli vzniká závazek, za toto omezení zaměstnanci, ve formě přiměřeného peněžitého vyrovnání,
- obvykle se porušení této dohody řeší smluvní pokutou, kterou je zaměstnanec zaměstnavateli povinen zaplatit, jestliže závazek poruší. Smluvní pokuta zaniká v momentě jejího uhrazení zaměstnancem zaměstnavateli,
- od dohody může zaměstnavatel odstoupit pouze v trvání pracovního poměru zaměstnance.

---

⁷ Výňatek z § 310

3.2.2 Poradci a klienti

Vztah mezi klientem a poradcem by měl být upřímný, otevřený a hlavně férový na obou stranách. Bohužel se však toto pravidlo často míjí se skutečností. V mnoha případech o sobě klient záměrně tají podstatné informace o jeho příjmech a výdajích, tedy jeho bilanci domácnosti. V takovém případě vypracuje finanční poradce finanční plán klientovy na míru, který však obsahuje zkreslené vstupní informace. Finanční plán, který by mohl za předpokladu znalosti úplných informací plně fungovat, pak nemusí vůbec plnit jeho původní funkci.

Podobně je tomu i na straně poradce, který by měl klientovy nabízet vždy jen to nejlepší pro klienta, jednat v jeho nejlepším úmyslu a nenechat se ovlivnit vlastním zájmem na úkor klienta. Nejčastějším případem bývají nevyrovnané provize od partnerů finanční společnosti. Z tohoto důvodu se poradce může nechat snadno ovlivnit. Nejlépe toto provinění vystihuje zákon č. 634/1992 Sb., zákon o ochraně spotřebitele⁸ v kterém se uvádí:

- podnikatel se dopustí správního deliktu tím, že poruší zákaz používání nekalých obchodních praktik,
- nezajistí, aby poskytované písemné informace byly v českém jazyce,
- neinformuje v souladu s cenovými předpisy zřetelně o ceně služby,
- nesplní povinnost poctivého poskytování služeb podle § 3,
- při poskytování služeb poruší zákaz diskriminace spotřebitele podle § 6,
- nesplní plnou informační povinnost podle § 9 a § 10 odst. 2, nevydá spotřebiteli řádně vyplněný doklad o poskytnutí služby – smlouvu.

Finanční poradce také může provinit, dostat nemalou pokutu dle zákona č. 15/1998 Sb. zákon o dohledu v oblasti kapitálového trhu a o změně a doplnění dalších zákonů⁹ (příjem z pokut je příjmem státního rozpočtu)

- *„fyzické osobě, která podléhá dohledu České národní banky a která poruší povinnost součinnosti podle § 8, může Česká národní banka uložit pořádkovou pokutu do 5 000 000 Kč,*

---

⁸ Výňatek z § 24

⁹ § 9a, § 9b, § 9c, § 9d

- *pořádkovou pokutu lze uložit i opakovaně. Úhrn uložených pokut za totéž porušení povinnosti nesmí převyšovat 20 000 000 Kč,*
- *pořádkovou pokutu lze uložit do 1 roku ode dne, kdy k protiprávnímu jednání došlo.“*

F. O. se dopustí přestupku nebo správního deliktu tím, že

- *„neposkytne informace, podklady, objasnění skutečností, záznamy, zprávy nebo s nimi spojené údaje podle § 8 odst. 3 nebo § 8a,“*

Za přestupek lze uložit pokutu do 5 000 000 Kč.

- *„poruší povinnost podle § 7a odst. 1 písm. a) nebo c).“*

Lze uložit pokutu do 50 000 000 Kč.

- *„právnícká osoba za správní delikt neodpovídá, jestliže prokáže, že vynaložila veškeré úsilí, které bylo možno požadovat, aby porušení právní povinnosti zabránila,*
- *odpovědnost za správní delikt zaniká a přestupek fyzické osoby nelze projednat, jestliže správní orgán o něm nezahájil řízení do 1 roku ode dne, kdy se o něm dozvěděl, nejpozději však do 5 let ode dne, kdy byl spáchán,*
- *správní delikty podle tohoto zákona projednává v prvním stupni Česká národní banka,*
- *na odpovědnost za jednání, k němuž došlo při podnikání fyzické osoby¹⁰ nebo v přímé souvislosti s ním, se vztahují ustanovení zákona o odpovědnosti a postihu právnícké osoby,*
- *pokuty vybírá a vymáhá příslušný celní úřad,*

---

¹⁰ § 2 odst. 2 obchodního zákoníku - podnikatelem podle tohoto zákona je osoba zapsaná v obchodním rejstříku, která podniká na základě živnostenského oprávnění, podniká na základě jiného než živnostenského oprávnění podle zvláštních předpisů a provozuje zemědělskou výrobu a je zapsána do evidence podle zvláštního předpisu.

- *příjem z pokut uložených obchodníkům s cennými papíry je příjmem Garančního fondu obchodníků s cennými papíry, příjem z ostatních pokut je příjmem státního rozpočtu.*“

Finanční poradce též může z vlastní iniciativy obchodovat na kapitálovém trhu. Kapitálový trh je místo, kde dochází ke směně kapitálu prostřednictvím cenných papírů a jejich derivátů. Zákon č. 256/2004 Sb., zákon o podnikání na kapitálovém trhu¹¹ – F. O. se dopustí přestupku tím, že

- „neoprávněně vykonává nebo nabízí činnost podle tohoto zákona,“
- poruší zákaz manipulace s trhem,
- neprovedení opatření k nápravě ve stanovené lhůtě.

Za přestupky lze uložit pokutu do 20 000 000 Kč.

- „uvede nepravdivý údaj nebo zatají některou skutečnost v souvislosti se žádostí podle tohoto zákona,“ - lze uložit zákaz činnosti až na 5 let
- „veřejně nabízí investiční cenné papíry bez uveřejnění prospektu podle § 35¹²,“
- nemá předchozí souhlas ČNB,
- poruší oznamovací povinnost,

Za přestupky lze uložit pokutu do 10 000 000 Kč.

Dalším možným přestupkem může pro poradce být dle zákona č. 38/2004 Sb., zákon o pojišťovacích zprostředkovatelích a samostatných likvidátorech pojistných událostí a o změně živnostenského zákona (zákon o pojišťovacích zprostředkovatelích a likvidátorech pojistných událostí)¹³ – F. O. se dopustí přestupku tím, že

---

¹¹ Výňatek z § 166

¹² Veřejně nabízet investiční cenné papíry může jen osoba, která nejpozději na počátku veřejné nabídky uveřejní prospekt cenného papíru schválený ČNB.

¹³ Výňatek z § 25

- „v žádosti o zápis do registru nebo o změnu údajů v registru uvede nesprávné údaje,
- jako pojišťovací agent nebo pojišťovací makléř uvede v ročním výkazu činnosti podle § 22 odst. 2¹⁴ nesprávné údaje, nebo
- uvede v písemném prohlášení podle § 13 odst. 6¹⁵ nesprávné údaje.“

Za přestupek lze uložit pokutu do 1 000 000 Kč.

3.2.3 Společnosti

Finančně-poradenské společnosti jsou v drtivém procentu obchodními společnostmi vyznačující se svými akciemi¹⁶ – akciové společnosti.¹⁷

Uvnitř každé finančně-poradenské společnosti by měly fungovat férové podmínky ve smyslu vztahu společnosti a poradce při pořádání významnějších akcí či shromáždění. Takovéto informace by měly být podávány všem zainteresovaným v čas, v plné věcné souvislosti. Zákon č. 84/1990 Sb., zákon o právu shromažďovacím. Přestupek proti právu shromažďovacímu spáchá ten, kdo:

- „svolává nebo pořádá shromáždění, aniž splnil oznamovací povinnost, nebo pořádá shromáždění, které bylo zakázáno, anebo poruší povinnost stanovenou v § 6 odst. 4 a 6,

---

¹⁴ Povinnost do 31. března kalendářního roku předkládat ČNB roční výkaz činnosti, který bude obsahovat seznam pojišťoven nebo pojišťovacích zprostředkovatelů, pro které pojišťovací agent či pojišťovací makléř pracoval, objem uzavřených obchodů, objem pojistného, pojistného plnění, za uplynulý rok.

¹⁵ Doklady pojišťovacího zprostředkovatele se nahrazují písemným prohlášením pojišťovny, pro kterou má být vázaný pojišťovací zprostředkovatel činný. Průkaznost, že žadatel splňuje zákonem stanovené podmínky odborné způsobilosti a že pojišťovna nese plnou odpovědnost za jeho činnost provozovanou v její prospěch. To platí i v případě prokazování pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozováním činnosti pojišťovacího agenta - pojišťovací makléř nese plnou odpovědnost za tuto jeho činnost jako podřízeného pojišťovacího zprostředkovatele.

¹⁶ Akcionářem se může stát každý, kdo zakoupí akcii společnosti.

¹⁷ Většina dalších společností působících na finančním trhu, banky, investiční banky, pojišťovny atd., jsou také společnostmi akciovými.

- *neuposlechne pořádkových opatření svolavatele anebo určených pořadatelů shromáždění nebo těmto osobám brání v plnění jejich povinnosti,*
- *neoprávněně ztěžuje účastníkům shromáždění přístup na shromáždění nebo jim v tom brání,*
- *nepřístojným chováním brání účastníkům ve splnění účelu shromáždění.*“

Může být uložena pokuta do 5 000 Kč.

- *„jako účastník shromáždění má obličej zakrytý způsobem ztěžujícím nebo znemožňujícím jeho identifikaci.“*

Může být uložena pokuta do 10 000 Kč.

- *„neoprávněně vnikne do shromáždění.“*

Může být uložena pokuta do 7 000 Kč.

Existuje nespočetné množství poskytovatelů penzijního připojištění. Tito poskytovatelé by se měli mít na pozoru a důkladně se seznámit se zákonem č. 42/1994 Sb., o penzijním připojištění se státním příspěvkem¹⁸ - bližší popis podmínek nutných pro vznik penzijního připojištění:

- *„penzijní připojištění vzniká na základě smlouvy mezi fyzickou osobou, která je způsobilá být účastníkem (§ 2)¹⁹, a penzijním fondem dnem stanoveným ve smlouvě. Smlouva nesmí obsahovat zneužitelné klauzule v neprospěch účastníka,*
- *zprostředkovatelskou činnost směřující k uzavření smlouvy mezi penzijním fondem a fyzickou osobou, která je způsobilá být účastníkem (§ 2), může vykonávat fyzická nebo právnická osoba pro penzijní fond, který má povolení k činnosti (§ 5 odst. 1),*
- *před uzavřením smlouvy musí být budoucí účastník seznámen se statutem a penzijním plánem,*

---

¹⁸ § 12, § 13, § 43a

¹⁹ Penzijní připojištění si může sjednat jakákoliv osoba starší 18 let s trvalým pobytem na území České republiky

- *člen orgánu penzijního fondu nebo zaměstnanec penzijního fondu se dopustí přestupku tím, že poruší povinnost zachovávat mlčenlivost podle § 7 odst. 7 nebo poruší povinnost součinnosti, poskytne při výkonu dohledu nebo státního dozoru nad činností penzijního fondu České národní bance nebo ministerstvu nepravdivou informaci.“*

Za přestupek lze uložit pokutu až do 100 00Kč.

Podobně jako v případě penzijního připojištění by se mělo postupovat i v případě samotného pojištění. Vzhledem k nesčetnému množství informací k tomuto tématu budou vymezeny pouze základní pojmy a přestupky. Tuto komplikovanou problematiku objasňuje zákon č. 363/1999 Sb., zákon o pojišťovnictví²⁰

- *„pojišťovací nebo zajišťovací činnost na území České republiky může provozovat pouze pojišťovna nebo zajišťovna podle tohoto zákona, které Česká národní banka udělila povolení, nestanoví-li tento zákon jinak,*
- *zprostředkovatelskou činnost v pojišťovnictví na území České republiky lze provozovat pouze pro pojištění provozované pojišťovnou podle tohoto zákona nebo pro zajišťovnu. Pojišťovna nebo zajišťovna může využívat služeb pouze pojišťovacího zprostředkovatele nebo samostatného likvidátora pojistných událostí, který je registrován podle zvláštního právního předpisu,*
- *dohled v pojišťovnictví vykonává zejména v zájmu ochrany spotřebitele Česká národní banka,*
- *dohledu v pojišťovnictví podléhají pojišťovny, které na území České republiky provozují pojišťovací činnost, tuzemské pojišťovny a zajišťovny provozující zajišťovací činnost a právnické a fyzické osoby, které na tomto území provozují zprostředkovatelskou činnost v pojišťovnictví, činnost samostatných likvidátorů pojistných událostí a další činnosti související s pojišťovací a zajišťovací činností, a další fyzické a právnické osoby, a to v rozsahu stanoveném tímto zákonem nebo zvláštním právním předpisem,*

---

²⁰ Výňatek z § 3, § 6, § 35

- *každá osoba zúčastněná při výkonu dohledu v pojišťovnictví musí splňovat podmínku důvěryhodnosti podle § 10a²¹ a k výkonu činnosti musí mít odpovídající odborné i kvalifikační předpoklady.“*

Za důvěryhodnou se považuje P. O.,

- *„splňují-li podmínku důvěryhodnosti podle § 10a všichni členové statutárního a dozorčího orgánu právnické osoby,*
- *kteřé nebylo odejmuto povolení k provozování pojišťovací nebo zajišťovací činnosti pro porušení podmínek stanovených tímto nebo zvláštním právním předpisem,*
- *ohledně jejíhož majetku nebylo vydáno rozhodnutí o úpadku.“*

F. O. se dopustí přestupku tím, že

- *„jako osoba, která navrhuje změnu člena statutárního nebo dozorčího orgánu nebo osoby, která má vykonávat funkci prokuristy tuzemské pojišťovny nebo zajišťovny anebo pověřeného zástupce pobočky z třetího státu, uvede nesprávné údaje v žádosti podané České národní bance podle § 10 odst. 9²².“*

Za přestupek lze uložit pokutu do 1 000 000 Kč.

- *„jako osoba uvedená v § 39²³ poruší povinnost mlčenlivosti.“*

Za přestupek lze uložit pokutu do 500 000 Kč.

---

²¹ Za důvěryhodnou fyzickou osobu považuje fyzická osoba, plně způsobilá k právním úkonům, která nebyla v posledních 10 letech přede dnem podání žádosti, se kterou je podle tohoto zákona spojena povinnost prokázání důvěryhodnosti fyzické osoby, pravomocně odsouzena pro trestný čin proti majetku, pro trestný čin hospodářský nebo pro jiný úmyslný trestný čin nebo jejíž odsouzení pro tyto trestné činy bylo zahlazeno nebo se na ni z jiného důvodu hledí, jako by nebyla odsouzena (podmínka bezúhonnosti).

²² Změna v osobě člena statutárního, dozorčího orgánu, prokuristy, nebo změna v osobě pověřeného zástupce podléhá předchozímu souhlasu ČNB. Součástí žádosti o udělení tohoto souhlasu je doklad o důvěryhodnosti dotčené fyzické osoby (§ 10a), včetně údajů o dosaženém druhu vzdělání a praxi.

²³ Blíže v zákonu č. 363/1999 Sb., zákon o pojišťovnictví § 39 Mlčenlivost

Zákon č. 189/2004 Sb., zákon o kolektivním investování²⁴

- „*tento zákon zpracovává příslušné předpisy Evropské unie, zároveň navazuje na přímo použitelné předpisy Evropské unie a upravuje kolektivní investování.*

Fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že:

- „*neoprávněně vykonává nebo nabízí činnost podle tohoto zákona,*
- *uvede nesprávný údaj nebo zatají některou skutečnost v souvislosti s žádostí podle tohoto zákona - lze uložit též zákaz činnosti až na 5 let.,*
- *neinformuje Českou národní banku nebo ji nepožádá o souhlas podle § 71a odst. 2²⁵,*
- *neoznámí České národní bance skutečnost podle § 71c odst. 1²⁶ nebo § 73 odst. 1²⁷.*“

Za přestupek lze uložit pokutu do 5 000 000 Kč.

Na všechny činnosti kapitálového trhu dohlíží ČNB. Zákon č. 15/1998 Sb., zákon o dohledu v oblasti kapitálového trhu a o změně a doplnění dalších zákonů²⁸

- „*tento zákon upravuje působnost a pravomoci ČNB při výkonu dohledu nad kapitálovým trhem a stanoví některá práva a povinnosti subjektů, které na tomto trhu působí,*“
- ČNB svým dohledem podporuje důvěryhodnost investorů a emitentů investičních nástrojů na kapitálovém trhu tím, že napomáhá při ochraně investorů, rozvíjí kapitálový trh, dohlíží na kolektivní investování, dluhopisy, práva obchodních společností, doplňkové penzijní spoření a oblast umisťování peněžních prostředků penzijních fondů,

---

²⁴ Výňatek z § 1, § 128

²⁵ Včasné informování ČNB o zvýšení či nabytím kvalifikované účasti na investiční společnosti nebo investičním fondu

²⁶ Oznámení ČNB o snížení či pozbytí kvalifikované účasti na investiční společnosti nebo investičním fondu

²⁷ Ohlášení změny ČNB v oblasti kvalifikované účasti na investiční společnosti nebo investičním fondu

²⁸ Výňatek z § 1, § 2, § 3, § 9c

- „Česká národní banka rozhoduje o právech, právech chráněných zájmech a povinnostech právnických a fyzických osob v oblasti podnikání na kapitálovém trhu, kolektivního investování, dluhopisů, práva obchodních společností, doplňkového penzijního spoření a oblast umístování peněžních prostředků penzijních fondů,
- Česká národní banka kontroluje plnění informačních povinností osob podléhajících dohledu ČNB stanovených tímto zákonem a zvláštními právními předpisy upravujícími oblast podnikání na kapitálovém trhu, kolektivního investování, dluhopisů, práva obchodních společností, doplňkového penzijního spoření a oblast umístování peněžních prostředků penzijních fondů.“

Fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že:

- „neposkytne informace, podklady, objasnění skutečností, záznamy, zprávy nebo s nimi spojené údaje podle § 8 odst. 3 nebo § 8a,“

Za přestupek lze uložit pokutu do 5 000 000 Kč.

- „poruší povinnost podle § 7a odst. 1 písm. a) nebo c).“

Za přestupek lze uložit pokutu do 50 000 000 Kč.

4 Finančně-poradenská činnost v praxi

Je možno říci, že drtivá většina finančně poradenských společností pracuje na bázi tzv. multi-levelu. Do praxe se to potom promítne tak, že ten kdo se chce připojit k nějaké finančně poradenské instituci, by měl projít řádným školením, už jen pro zkvalitnění a posílení jména společnosti. V tuto chvíli přichází na řadu multi-level – nováček je přiřazen k nějakému zkušenějšímu kolegovi, který ho provází jeho kariérním růstem a učí ho tak zásadním věcem pro tento obor. Než poradce začne plně a samostatně fungovat musí projít znalostní zkouškou o produktech finančního trhu, naučit se jak by měl komunikovat, přistupovat a zacházet s klienty, projít etický kodex a porozumět tomu, co mu hrozí, když nebude plnit svoji funkci tak jak by měl.

Vedle toho, že by měl být finanční poradce vždy vhodně oblečen a upraven, je jednou z nejdůležitějších součástí komunikace s klienty, tedy přenos informací od poradce ke klientovi a naopak (viz. kapitola 3.1 – Informace). Existují dva základní typy komunikace:

- verbální – poradce a klient spolu komunikují pomocí jazyka a řeči. Tento typ komunikace bývá ve většině případů nejsrozumitelnější – užívá se artikulované řeči tvořené hláskami, slovy a větami. Komunikace často navazuje na určitý jazyk, jehož slova jsou symboly s téměř neměnným významem, který není zcela závislý na souvislosti a situaci,
- neverbální – ač se to na první pohled nemusí zdát, má neverbální komunikace veliký význam při komunikaci s klientem. Dobře míněné gesto, či předvedené schéma může klientovi říci mnohem více, než spletitá souvětí.

4.1 První kontakt, finanční analýza

První kontakt s klientem probíhá nejčastěji telefonicky. Obecně platí, aby finanční poradce udělal na klienta co nejlepší první dojem. Avšak není to vždy snadné, neboť při telefonické komunikaci přichází finanční poradce o výhodu osobního kontaktu – musí na klienta během několika málo minut zapůsobit tak, aby se s ním klient chtěl sejit osobně. Proto je vhodné se na takový telefonát připravit předem a pomocí naučených, avšak účinných frází a věcných argumentů klienta přesvědčit. Samozřejmě může nastat situace, kdy tento první

kontakt proběhne s klientem osobně a to třeba v případě kdy klient sám vyhledá finančního poradce.

Dojde-li k osobnímu setkání s klientem, může poradce dle svého vlastního postupu klientovi vysvětlit, čím se zabývá, jakou úlohu má na finančním trhu, jaké výhody klientovi přinese spolupráce atd. Po představení koncepce spolupráce přejde poradce k analytické části, kdy zkoumá klientovu finanční situaci, ptá se klienta, o které produkty finančního trhu by měl klient zájem, popř. co by si klient do budoucna přál, chtěl mít. Finanční analýzu provádí poradce s klientem proto, aby mohl klientovi přání více přiblížit realitě – jestli nejsou představy klienta nereálné. Dalším důvodem je ověření klienta testem ALM²⁹ – „praní špinavých peněz.“

Pokud se finanční poradce a klient dohodnou na pokračování spolupráce, stanoví si datum další schůzky, na které již poradce předloží návrh svého finančního plánu, sestaveného jak pro klienta na základě jeho přání, požadavků a cílů, tak na zkušenostech finančního poradce.

4.2 Finanční plán

Po finanční analýze si dané požadavky a poznatky o klientovi vezme finanční poradce s sebou a do dalšího, předem domluveného, setkání s klientem tyto informace zpracuje a vytvoří z nich tzv. finanční plán. Finanční poradce tak vypracuje několik variant finančního plánu. Všechny tyto varianty by měli být v zájmu klienta, tedy pro klienta, co se týče peněžních prostředků, co nevýhodnější či nejvýnosnější (jedná se li o finanční produkt, jehož součástí nebo přímo předmětem, je složka spořicí). Po té finanční poradce klientovi předloží tyto varianty, kterých si klient případně vybere takovou, která se mu zdá pro jeho účely nejvhodnější. Jestliže schůzka přejde to této fáze, vše se smluvně ztvdí, poradce smlouvy dále zpracuje a odešle k přezkoumání, zda byly dodrženy všechny právní náležitosti. Pokud ano, příslušná finanční instituce smlouvy převezme a uvede je v platnost.

4.3 Servis

Některé finanční společnosti navíc ještě klientům poskytují tzv. servis. Jedná se o budování dlouhodobého vztahu mezi klientem a poradcem. Kdykoli kdy klient bude mít

---

²⁹ zákon č. 253/2008 Sb. o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu

nevyjasněné otázky, nebo zájem o produkt či informaci finančního trhu, domluví si s poradcem schůzku, na které vše řádně prodiskutují a vyřeší. Stejně tak, jako když poradce přijde s návrhem nového nebo inovovaného produktu finančního trhu a předloží tuto informaci klientovi, zda by měl zájem. Dále pak když vznikne problém ohledně produktu, který si finanční poradce a klient spolu sjednali.

4.4 Etický kodex

Každý finanční poradce se musí seznámit s etickým kodexem dané společnosti, než začne aktivněji působit na finančním trhu. Jedná se o seznam pravidel čestného a férového chování. To vše proto, aby se předešlo případnému poskvrnění dobrého jména společnosti. Etický kodex, se liší společnost od společnosti, avšak jejich obsah bývá velmi podobný, všeobecně můžeme do kodexu zahrnout tyto pravidla:

- klientův zájem je vždy na prvním místě, je tedy nadřazen před zájmem vlastním či zájmem finančního trhu,
- dodržení zásady mlčenlivosti, klientovo soukromí, veškeré informace, které poradce obdrží, jsou informace důvěrné a dle toho se s nimi také zachází,
- poradce vždy poskytuje klientovi úplné, pravdivé a nezkreslené informace a srozumitelně vysvětlí smysl a dopad všech jeho rozhodnutí,
- poradci mají vždy aktuální přehled finančního trhu a o jednotlivých produktech na něm,
- v zájmu svého profesního růstu a znalostí se poradci pravidelně vzdělávají a rozvíjejí svoje schopnosti, aby klientům napomáhali dosáhnout jejich cílů,
- důležitými hodnotami poradců jsou dlouhodobá zodpovědnost, disciplína, jednání v souladu s dobrými mravy a individuální přístup ke každému klientovi,
- dodržování obchodního tajemství i po ukončení své činnosti,
- poradci se chovají čestně, objektivně, profesionálně, zdržují se negativních výroků o jiných subjektech,
- poradce nesmí učinit ilegální kroky,
- jsou zodpovědní za svoji činnost na finančním trhu, zpracování finančních návrhů,
- finanční poradce vždy dodrží, co klientovi slíbí, aktivně s ním komunikuje,

- poradce je povinen na požádání klienta uvést hodnotu své odměny z uzavřené smlouvy,
- finanční poradce nesjednává smlouvu se spekulativním záměrem,
- poradci se zavazují poskytovat každému klientovi pravidelný servis podle jeho potřeb a zajišťují mu veškerou péči, kterou potřebuje.

4.5 SWOT analýza finančně-poradenských společností

SWOT analýza je nástrojem na posouzení odvětví podniku nebo cílovou skupinu jeho aktivit. SWOT představuje zkratky čtyř anglických slov, jež jsou zároveň i základním kamenem pro vyhotovení této analýzy:

- Strength – silné stránky podniku
- Weakness – slabé stránky podniku
- Opportunity – příležitosti podniku
- Threat – hrozby (rizika) podniku

Hlavní myšlenkou SWOT analýzy a její úspěšné aplikace do praxe je využití těchto informací k předejití či eliminaci slabých stránek podniku, jako i jeho hrozeb. Každá z negativních stránek podniku by měla obsahovat návrh protipatření, které tyto nežádoucí stránky eliminuje.

Mezi silné stránky podniku jsou řazeny jeho vnitřní podmínky, které mu umožní získat převahu nad konkurencí. Další předností může být kompetence, zdroj nebo schopnost, která umožňuje firmě získat konkurenční výhodu na trhu. Dobré vztahy, know-how, goodwill, vzdělaní zaměstnanci, jsou také silnými stránkami.

Slabé stránky jsou negativní vnitřní podmínky, které by mohly vést k nižší výkonnosti. Nedostatkem bývá absence důležitých schopností, neatraktivní produkty, špatný image, podnikové prostředí, nízká ziskovost.

Příležitostmi jsou současné či budoucí podmínky v prostředí, které mají tendenci příznivosti pro firmu. Mohou jimi být úpravy v zákonech nebo rostoucí počet zákazníků, dále neutralizace hrozeb podniku, stejně tak jako rozvojové příležitosti vyplývající z charakteru okolí.

Hrozbami jsou chápány současné či budoucí podmínky v prostředí, které jsou nepříznivé pro firmu, nebo její výstupy. Může jimi být vstup silného konkurenta na trh, pokles počtu zákazníků, pomalejší růst trhu, měnící se potřeby zákazníků.

Tab. 4.5 – SWOT analýza finančně-poradenských společností (obecně)

	Kladný vliv	Záporný vliv
Vnitřní prostředí	Respektování konkurence a obchodních partnerů	Upřednostňování vlastních zájmů některých poradců před klienty
	Dobré vztahy s institucemi na trhu	Malá spolupráce poradců
	Pozitivní přístup a myšlení	Nevhodné či žádné vzdělávání poradců
	Vzdělání a kvalifikace poradců	Nedisciplinovanost poradců
	Image společnosti	
	Kariérový růst poradců	
	Upřednostňování zájmů klienta	
	Atraktivní produkty	
	Loajalita poradců, zaměstnanců	
Vnější prostředí	Možnost spolupráce s novými obchodními partnery	Nedostatečné rozložení portfolia klienta - následkem jeho platební neschopnosti
	Mizivá pravděpodobnost zániku	Předsudky lidí
	Finanční krize	Změna legislativy
	Motivace potencionálních klientů, spolupracovníků	Riziko špatně odvedené práce poradců, zejména u nováčků
		Žádná či nedostatečná reklama
		Nová konkurence, růst konkurence

Je zřejmé, že SWOT analýza každé finančně-poradenské firmy se bude lišit společností od společnosti. Každá společnost, ať už je hodnocena kritériem velikosti, známosti či objemem produkce, bude odlišná, ať se to na první pohled nemusí jevit, neboť každá z nich má odlišnou vnitřní strukturu společnosti, kariérový postup, provizní systém, vzdělávání poradců a zaměstnanců atd.

Nejdůležitějším kritériem však budou partneři společnosti, neboť právě podle preferencí společnosti a jejich vzájemných vztazích se vyjednávají takové finanční vztahy a spolupráce, se kterými budou obě strany nanejvýš spokojeny. Jedná se o oboustranně prospěšný vztah – poradci mohou nabízet levnější produkty než obvykle (klient má

s poradcem většinou výhodnější podmínky, než jaké by mohl mít sám) a partnerské společnosti zase mohou zaznamenávat zvýšenou pozornost o jejich produkty.

5 Způsoby zamezení zneužívání informací

Obecně by mělo platit, aby se k důležitým informacím mohli dostat nebo se o ně starat jen lidé, kteří dosahují minimálně středoškolského vzdělání, ideálně vysokoškolského. Tento aspekt napomáhá rozvíjení znalostí a zkušeností, a tak snižuje riziko, kdy může nastat možnost úniku informací a jejich následné zneužití v důsledku lidské nerozvážnosti. Pokud jedinec toto kritérium splňuje, měl by se mít neustále na pozoru, využívat svůj zdravý rozum a v případě pochybností si zjistit o pochybné situaci a riziku, z toho vyplývajícího, co nejvíce, než začne bezhlavě jednat.

5.1 Fyzická podoba informací

V případě poradce se často stává, že dojde k úniku citlivých dat pouze a jen z jeho nepozornosti. Kopie smluv by si měl tedy pečlivě uschovávat na místo, ke kterému nemá přístup jen tak někdo. Vhodné je též pořízení kamerového systému jak vnitřního, tak venkovního.

Pokud poradce již nějaké materiály, které obsahují citlivé informace, nepotřebuje, neměl by je jen pohodit do koše či popelnice, kde na ně může každý jednoduše narazit, ale měl by je minimálně roztrhat a v nejlepším případě skartovat, neboť roztrhané smlouvy nebo materiály, se ve většině případů mohou zase poskládat dohromady, nebo jsou dokonce i po takové likvidaci dále čitelné.

Tyto pravidla bezpečnosti se nevztahují pouze k finančně-poradenské činnosti, a tak je možno je zařadit i do dalšího, širokého rozmezí pracovních oborů.

5.2 Digitální podoba informací

5.2.1 Lámání hesel

Nejrozšířenější autentizační techniku současnosti představují hesla a PIN (osobní identifikační číslo). Existují nástroje, které se snaží ochranu heslem prolomit. Příliš krátké nebo jednoduché heslo může snadno podlehnout typu útoku, který spočívá v systematickém testování všech slov nad zvolenou abecedou znaků. V praxi takový útok vypadá tak, že se

nejprve otestují samostatná písmena, poté jejich dvojnakové kombinace, dále trojznakové kombinace atd.

Dalším aspektem bývá fakt, že uživatelé za hesla často volí přímo nějaké srozumitelné či smysluplné slovo. Takové heslo bývá zpravidla prolomeno během několika málo vteřin.

Možností jak eliminovat tento problém je pak vytvoření dlouhého „nesmyslného“ heslo, které je kombinací písmen a čísel. Bohužel lidé si často volí heslo, které se jim snadno pamatuje, proto i před důrazné varování toto opáření nerespektují. Hesla by se měla pravidelně měnit kupříkladu každý rok. Výrazně tím zmenšíme šanci neoprávněného uniknutí informací třeba z e-mailu.

5.2.2 Archivace dat

Archivací dat, je chápáno jejich ukládání pro pozdější dohledání či využití. Některá data se archivují povinně podle vyhlášek nebo zákonů. Takovéto data jsou potřeby uložit ve vhodném tvaru, na vhodné místo v určitý čas, aby byla možnost je v případě potřeby co nejrychleji a nejjednodušeji opět vyhledat a použít.

Předejít zneužití archivovaných informací je možno nejlépe minimalizováním počtu jedinců, kteří mají k archivu přístup. V rámci prověřování těchto jedinců zavést jejich pravidelné kontroly, používání kamerového systému.

5.2.3 Cracking

Pojmem cracking se označuje nedovolené vniknutí do chráněného systému s cílem získání nějaké informace či výhody. Cílem může být i poškození majitele nebo uživatele systému. Cracker se snaží obejít zabezpečení provedené nejčastěji jménem a heslem uživatele a zpřístupnit tak systém neoprávněným uživatelům. Cracker využívá slabin programového vybavení a programů pro podporu síťového spojení. Cílem útoku bývají finanční instituce nebo jiné subjekty disponující informacemi vysoké ceny.

Možností ochrany je především důsledné šifrování veškerých přenosů dostatečně dlouhými hesly, monitorování veškerého provozu a činností uživatelů, vyvarování se bezdrátových spojení pro citlivé přenosy.

5.2.4 Sniffing

Další technikou získávání citlivých informací je sledování a analýza síťového provozu, sniffing (čmouchání). Podmínky pro úspěšné zkoumání procházejících informací na síti vycházejí z faktu, že většina síťové komunikace není šifrována – data může kdokoliv přechytit. Je zde dokonce možnost zaměřit se přímo na určitý typ komunikace a útočník tak může získávat například hesla.

Každý uživatel se může proti sniffingu bránit používáním šifrované komunikace všude tam, kde je to jen možné. Takto šifrovaná data útočník zachytí jako nesmyslnou změť znaků.

5.2.5 Pharming

V současné době je možnost setkat se také s technikou tzv. pharming – využití techniky podvržení DNS (systém doménových jmen). Úspěšný útočník může velice snadno získat přihlašovací jména, hesla, či dokonce čísla kreditních karet. Pro běžné uživatele bohužel není detekce špatného překladu DNS snadná k rozpoznání, proto by na tento problém měl dohlížet odborník v oboru.

5.2.6 Phishing

Jedná se o názornou ukázkou sociálního inženýrství, kdy se podvodník snaží z uživatele vylákat nějaké důvěrné informace, přičemž nejčastějším a nejsnadněji dostupným prostředkem jsou falešné zprávy. Klient tak přijde na e-mail, jehož odesílatelem se zdá být například uživatelova banka. V textu se klient dočte, že došlo k problémům na jeho účtu a pro jejich vyřešení se musí bezodkladně přihlásit na přiložené (podvržené) webové adrese. Důvěřivý uživatel potom vyplní potřebné údaje a ty putují rovnou podvodníkovi.

Nejsnadnější obranou proti phishingu představuje použití zdravého rozumu – nerozdávat důvěrné informace automaticky a bez rozmyslu na kdejakou výzvu, v případě pochybností ověřit cílovou adresu.

6 Závěr

V této práci byly objasněny náležitosti finančního trhu, jeho základní členění, vztahy mezi institucemi finančního trhu.

V další, následující části, bylo možné nahlédnout častým prohřeškům ve finančně-poradenské činnosti nejen ze strany finančních poradců, ale také ze strany klientů, ať už je to neúmyslné zatajování klíčových informací pro finanční analýzu, které má poté za následek jejího nesprávného fungování, nebo zatajování úmyslné, neboť klienti neradi odhalují celou část svého finančního soukromí. Tento fakt je z objektivního hlediska pochopitelný, avšak v procesu finančního plánování vysoce nežádoucí. Ze strany finančních poradců je nežádoucí upřednostňování jejich vlastního zájmu, před zájmy klientů – nabízení produktů, které nejsou nejvýhodnější nebo nejvýnosnější pro klienta z důvodů většího provizního ohodnocení u konkrétních finančních institucí, některých finančně poradenských společností.

V části zaměřené na zneužívání informací a jejich postih bylo možno hlouběji proniknout do problematiky nejčastějších prohřešků tohoto oboru. Je zřejmé, že přestupku se nedopouštějí pouze zaměstnanci, klienti a poradci, ale také společnosti provozující tuto činnost.

Ač není finančně-poradenská činnost v České republice tak rozšířená jako v jiných pokrokových zemích, lze předpokládat, že její význam bude v budoucnosti stále více vzrůstat, už jen z důvodu její velké flexibility orientované na klienta. Rychlý technologický pokrok, nejen v této oblasti, nám nabídne nové, lepší a pohodlnější správy svých úspor, bankovních i investičních účtů a dá se očekávat, že budou vznikat i nové finanční produkty a nevyhovující budou inovovány, či zcela zrušeny.

S novými technologiemi na finančním trhu však přijdou i nové podvody a útoky počítačových hackerů. Lze tedy předpokládat, že k úniku informací a jejich možnému následnému zneužití bude docházet stále. Možným snížením tohoto rizika je výrazné zpřísnění postihu za nekalou činnost. Největší zodpovědnost však bude stále zůstat na klientech a poradcích, kteří by měli být za každé situace obezřetní.

Cílem práce bylo základní nastínění úniku informací a jejich možného zneužití. V oblasti fyzické existence dat se musí s dokumenty postupovat obezřetně, tedy ukládat je na bezpečné místo, kde k nim nemá přístup jen tak ledajaká osoba, dále pak tyto dokumenty uschovávat na uzamykatelných prostorech, od nichž vlastní klíč pouze důvěryhodné osoby. V oblasti digitální dodržovat pravidlo složitého hesla, které musí být složené z písmen a čísel,

pokud možno nesmyslně seřazených za sebou. Své heslo také čas od času změnit na úplně nové a kategorizovat si hesla důležitých účtů (bankovní účty), pro něž tyto pravidla platí. Dále se vyvarovat využívání veřejných (nezabezpečených) sítí k přihlášení se právě na tyto důležité účty, kde pro hackera není vůbec těžké tyto přihlašovací údaje získat. Dalším důležitým doporučením klientům je používat zdravý rozum a intuice a neposkytovat své citlivé údaje na každé pochybné vyzvání. Každou podezřelou situaci (osobní vyzvání neznámých lidí v totožném oboru) či nabídku, nejdříve důkladně prověřit a taktéž shromáždit co nejvíce informací, aby předešli nežádoucím důsledkům jejich důvěřivosti. Klientům, kteří si i přesto s problémem nebudou vědět rady, se doporučuje, vyhledat pomoc experta.

Seznam použité literatury

a) Odborná literatura

ARNDT, Peter a Gerold BRAUN. *Příručka finančního a pojišťovacího poradce: jak získávat klienty*. Praha: Grada, 2007, 136 s. ISBN 978-802-4722-207.

BÉBR, Richard a Petr DOUCEK. *Informační systémy pro podporu manažerské práce*. Praha: Professional Publishing, 2005, 223 s. ISBN 80-864-1979-7.

ČERVENÝ, Zdeněk, Václav ŠLAUF a Milan TAUBER. *Přestupkové právo: komentář k zákonu o přestupcích včetně textu souvisejících předpisů*. 16. aktualizované vyd. podle právního stavu k 1.6.2009. Praha: Linde Praha, 2009, 431 s. ISBN 978-807-2017-683.

MLÝNEK, Jaroslav. *Zabezpečení obchodních informací*. Brno: Computer Press, 2007, 154 s. ISBN 978-80-251-1511-4.

PLÍVA, Stanislav. *Obchodní závazkové vztahy*. 2., aktualiz. vyd. Praha: ASPI, 2009, 339 s. ISBN 978-80-7357-444-4.

REJNUŠ, Oldřich. *Finanční trhy*. 3., rozš. vyd. Ostrava: Key Publishing, 2011, 689 s. *Ekonomie* (Key Publishing). ISBN 978-80-7418-128-3.

b) Internetové zdroje

Kurzycz. [online]. © 2000 - 2013 [cit. 2013-04-29]. Dostupné z: <http://zakony.kurzy.cz/>

Portál veřejné správy. [online]. © 2013 [cit. 2013-04-29]. Dostupné z: <http://portal.gov.cz/app/zakony/>

Partners. [online]. © 2013 [cit. 2013-04-29]. Dostupné z: <http://www.partners.cz/cs/>

ZFP akademie. [online]. © 2012 [cit. 2013-04-29]. Dostupné z: <http://www.zfpa.cz/>

OVB Allfinanz. [online]. © 2009 [cit. 2013-04-29]. Dostupné z: <http://www.ovb.cz/>

c) Zákony

Zákon č. 42/1994 Sb., zákon o penzijním připojištění se státním příspěvkem

Zákon č. 84/1990 Sb., zákon o právu shromažďovacím

Zákon č. 363/1999 Sb., zákon o pojišťovnictví

Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce

Zákon č. 101/2000 Sb., zákon o ochraně osobních údajů

Zákon č. 634/1992 Sb., zákon o ochraně spotřebitele

Zákon č. 15/1998 Sb., zákon o dohledu v oblasti kapitálového trhu a o změně a doplnění dalších zákonů

Zákon č. 253/2008 Sb., zákon o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu

Zákon č. 38/2004 Sb., zákon o pojišťovacích zprostředkovatelích a samostatných likvidátorech pojistných událostí a o změně živnostenského zákona (zákon o pojišťovacích zprostředkovatelích a likvidátorech pojistných událostí)

Seznam zkratk

F. O. – fyzická osoba

P. O. – právnická osoba

ČNB – Česká národní banka

NSI – nebankovní spořitelní instituce

a. s. – akciová společnost

DNS – domain name system

PIN – personal identification number

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Prohlašuji, že

- jsem byl seznámen s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, diplomovou (bakalářskou) práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že diplomová (bakalářská) práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího diplomové (bakalářské) práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o diplomové (bakalářské) práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, diplomovou (bakalářskou) práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne

jméno a příjmení studenta